

Broarna Runt

2011 Start av en grupp
i Broarna Runt
(Thommy Ekefjård)

Löptävlingar var före 1920 väldigt sällsynta i Skellefteå. Handlade det om en kondition så var det skidtävlingar och en och annan velocipedtävling och sparkstöttetävling.

Löpning förekom som skojtävlingar i militär regi eller som ett roligt inslag vid olika fester. Typiska grenar var då ämbarlöpning, trebenslöpning, säcklöpning och ägglopning.

1919 – Den första löptävlingen broarna runt
Sedan 1735 fanns Lejonströmsbron och när Parkbron invigdes 1913 öppnades möjligheten till löptävlingar broarna runt.

Skellefteå Idrottsförening (grundad 7/3 1918) nyttjade denna möjlighet genom att annonsera om löpträning klockan nio på söndagsmorgnarna. Första träningstävlingen skedde 27 april 1919. Man samlades i gymnastiksalen i samskolan (numera museum).

Detta var kanske den första organiserade löpträningen/tävlingen i Skellefteå...

Skellefteå Idrottsförening
hade i söndags anordnat en träningstävling för medlemmarna med banan förlagd runt broarna cirka 4 1/2 km. Sex löpare deltog och kunna resultaten betecknas som goda. Till målet inkommo löparna i följande ordning:
A. Wiklund 17 min. 43 sek., K. Krantz 18.15, Nordmark 18.58, Steen 20.33, K. Bäcklund 21.20 och Boström 21.21.

1919-04-29 Referat från första tävlingen (Norra Västerbotten)

Tiderna är väldigt bra och skulle inneburit vinst i många nutida tävlingar. Men banan var kortare och uppges ha varit ca 4,5 km jämfört med dagens

5 km. Orsaken var förmodligen att sträckningen var närmare älven än idag.

Nästa söndag pressade Wiklund sin tid när han utkämpade en sekundstrid med Krantz. Men det verkar som att det bara blev en säsong för träningstävlingarna.

På 1920-talet kom stadslöpningarna

Det blev populärt att ordna stafetter genom städerna där deltagarna sprang olika sträckor. Söndag 6 juli 1924 var det dags för Skellefteås första stadslöpp.

Tävlingens 5000 m var uppdelad på nio sträckor med start och mål på läroverkets idrottsplats. I A-lags gruppen ställde fyra lag upp. Byske och Ytterstfors IF segrade före Skellefteå AIK, IFK Umeå och Skellefteå IF.

1924-07-06 Starten skedde längs vägen norr om nuvarande vävstugan på Nordanå. Fr. v. Bergsten som sprang för SIF och vann första sträckan, AIK, IFK Umeå och Byske Ytterstfors (Skellefteå museum, färglagd)

Konceptet med stafetter genom städerna fick en renässans på 1950-talet.

På 1930-talet blev terränglöpningarna vanliga

1930-05-13 Deltagarna i klubbmästerskapet i terränglöpning för Skellefteå IF står på startlinjen. (NV/Skellefteå museum, färglagd)

Klädseln förr var inte så enhetlig. Speciellt lägger man i bilderna märke till mannen med skjorta och byxa med livrem

Seniorerna sprang två varv och tävlingen vanns av en B. Fahlgren som sprang på 29.14 och var strax före J. Eriksson från Bastuträsk. Juniorerna sprang ett varv och där vann D. Hedman på 17.33.

På tisdagar 19:00 ordnade man serietävlingar i terränglöpning. Den efter klubbmästerskapet här ovan lockade ett oväntat stort deltagande av "terrängskuttare". Man sprang då mästerskapsbanan ett varv.

Året efter så ordnades DM i terränglöpning i det nya och moderna samhället Boliden. Man startade på söndagen inför 400 åskådare i centrum av byn. Banan gick i 4000 m varav 150 m var väg och resten småtuvig sumpterräng.

Loppet dominerades av Umeå-löparna. Grubbe vann lagtävlingen och Josua Westin från Umeå IK blev distriktsmästare på 32.29.

*1931-05-17 Segraren Josua Westin är den lite tunn-
hårige mannen som här ligger tvåa och har en konstiga nummerlapp i mitten av bilden. Startnummer 6 är M. Normark från Skellefteå AIK som blev 17e (Skellefteå museum, färglagd)*

1932 invigdes idrottsarenan Norrvalla

1932-09-25 Norrvalla invigs (Skellefteå museum, färglagd)

Tillkomsten av Norrvalla resulterade i att Skellefteå fick fram en hel del duktiga friidrottare. Gösta Brännström (1926-1997) var kanske den framgångsrikaste löparen med SM-guld på 400 m åren 1951, 1953 och 1956. Han blev 1953 svensk rekordhållare på sträckan med 47,4.

På 1950-talet blev landsvägsstafetter populära I Skellefteå blev på 1950-talet Stadsloppet åter den stora tävlingen.

Man sprang 1953 sex sträckor med olika längd och en sammanlagd sträcka av drygt 4,160 m. Den tävlingen vanns av Skellefteå IF på inte särskilt imponerande 14:09:6. Den tredje sträckans 780 m sprangs av Gösta Brännström.

Ons 27/5 1953. Hardy Nilsson Skellefteå IF följd av tävlande för IFK Vingarna. Därefter förmodligen Piteå IF och på fjärde plats Vincent Johansson för Skellefteå AIK (Nordsvenska Dagbladet/Skellefteå museum, färglagd)

Broarna Runt återupptas 1965

Den 8e april 1965 klubbades på respektive förnings årsmöte ett beslut om fusion mellan Skellefteå AIK och Skellefteå IF.

Friidrottsprofilerna och adjunkterna Kjell-Göran Marklund från Skellefteå IF och Bertil Ersson från Skellefteå AIK började då samarbeta i den nya föreningen Skellefteå AIK/IF. Ersson var den som var drivande bakom de flesta projekten som startades.

Marklunds skötebarn blev Broarna Runt. Förebilden hade han hämtat från Nationsterrängen i Uppsala som han sprang på lördagsmorgnarna under studietiden.

Nya Broarna Runt gick för första gången måndag 19 april 1965. Tyvärr så finns inga resultat bevarade från den tävlingen utan bara annonsen.

FRIDROTT, landsvägslöpp måndag kl. 10 start Sunnanå slakteri samt klubblokalen 9.30. Herrar 5.000, damer 1.500 AIK-IF.

Första tävlingen annonserades lördag 1965-04-17 (Norra Västerbotten)

Inte heller finns annonser och resultat från andra tävlingar 1965. Det troliga är att det första loppet blev inställt p.g.a. för få deltagare och sedan blev det inga lopp under 1965.

År 1966 blev "Broarna Runt" ett begrepp

Löptest "BROARNA RUNT" (5 km.) måndagar kl. 18.30—19.30 Individuell start vid läroverket. Alla idrottskategorier är välkomna. AIK/IF

Lördag 1966-04-16 Första gången som namnet "Broarna Runt" användes i en annons (Norra Västerbotten)

Livligt deltagande i AIK/IF:s löptest

Ett dussin deltagare startade i måndagens löptest Broarna runt i Sk-teåden första för våren. Anslutningen var glädjande stor trots att det var både halt efter det senaste snöfallet samt därtill kallt, närmare 10 grader. Bra tider noterades även av två deltagare som löpte i stövlar. I fortgåttningen blir det löptest varje måndagskväll, samma tid och samma sträcka. Resultat:

1) Ulf Granlund 17.25; 2) Erlend Nyman 18.08; 3) Olof Larsson 18.54; 4) Gunnar Lindh 18.57; 5) P.-O. Granlund 19.47; 6) K.-G. Marklund 20.01; 7) Leif Eriksson 20.24; 8) Håkan Marklund 20.30; 9) Thomas Widmark 22.07; 10) Rune Wikström 23.25; (stövlar); 11) Ingemar Lindh 23.36; 12) K.-E. Sjöström 25.50 (stövlar).

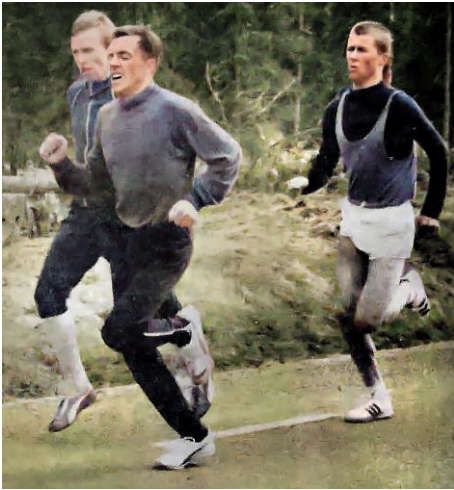
Tisdag 1966-04-18 redovisades resultaten (Norra Västerbotten)

Kjell-Göran Marklund sprang i första "Broarna" på 20.01 vilket skulle ha gett en 15e plats i 2023 års första lopp. Hans bästa tid på sträckan blev så småningom 16.52.

Tiden för segraren Ulf Granlund skulle ha räckt till seger i 2023 års första tävling! Visserligen bara med en sekund men vädret 1966 var betydligt sämre. Ett par deltagare sprang t.o.m. i stövlar!

Ulf Granlunds huvudidrotter var orientering i Skellefteå OK och skidåkning i Skellefteå SK. Löpningen var i huvudsak barmarksträning och hans bästa tid blev 16.23 från 1966.

Resultatet av Ulfs framgångar blev att han togs ut i det stafettlag som 15/5 sprang DN:s Stadslopp i Stockholm där Skellefteå AIK/IF blev fyra efter en stark insats av Jalle Burman på slutsträckan.

1966-05-08 Inför DN:s stadslöpp hölls en uttagnings tävling efter Bolidenvägen. Här segraren Gunnar Åberg strax före trean Ulf Granlund och följd av tvåan Peter Fredriksson (NV, färglagd)

Rekorden

Som mest hade tävlingen 956 deltagare år 1984. I 2023 års första tävling deltog 223 löpare.

Rekordhållare på herrsidan är Peter Ljungholm med 14.43 från 1991-04-16. Fem löpare har varit under 15 minuter. Ännu mer imponerande är damrekordet 16.28 som sattes 1980 av Birgit Bringslid.

Peter Ljungholm i ett maraton 1989-09-11 och Birgit Bringslid i ett landsvägslöpp 1987-05-29 (färglagda)

Förändringar

Från början var det individuell start. Därefter från c:a 1970 in på mitten av 80:talet startade snabblopptävlingarna 18:00 och resten 18:15. Rekordåret 1984 startade man var 10e minut 17:10-19:00.

Under 1990-talet blev det allmänt ett minskande intresse för att delta i motionstävlingar i löpning. Broarna Runt svarade vid millenniumskiftet bl.a. med att införa löpning utan tidtagning och utlottning av mobiltelefon för de som medverkat i alla deltävlingarna.

Därefter har stavgång införts och prisutbudet förändrats till cyklar, digitalkameror eller surfplattor.

Arrangemangen

2011 Vid målgången passerar löparna husvagnen med speakern och tidtagaren (Thommy Ekefjärd)

2011 Speakern och initiativtagaren Kjell-Göran Marklund och ständige tidtagaren Lars Jonsson (Thommy Ekefjärd)

Lars trycker på apparaten för varje löpare som kommer förbi och får tiden på remsan. Varje löpare sätter sin namnlapp på ett spett när denne kommer i mål. Sedan tar man remsan och matchar mot lapparna på spettet.

Problem uppstår om det är många som går i mål samtidigt och om man springer om varandra efter målgång.

2011 Längst t.v. SKEBOs VD Gunnar Helander som alltid fixade målområdet på AIK:s tävlingar. Närmast är spetten där löparna satte sina namnappar och t.h. startern Rune Erngrund (Thommy Ekefjerd).

Vanligtvis så benämndes Marklund som tävlingsledare men det förekom också att Bertil Ersson hade den titeln.

Stig Sandström, stigsand49@gmail.com, www.lokalhistoriaskelleftea.se